

PORNAISTEN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2019

Pornaisten kunnanvaltuustolle

PORNAISTEN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2019

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan valmisteltava valtuustossa päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Lisäksi tarkastuslautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista. Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa vuosittain valtuustolle arviointikertomuksen.

1.2 Tarkastuslautakunnan toiminta

Kunnanvaltuuston valitsemat tarkastuslautakunnan jäsenet ja heidän varajäsenensä 2017–2020 ovat

Varsinaiset jäsenet

Vesa Palmgren, puheenjohtaja
Mikael Miettinen, varapuheenjohtaja
Merja Nikula
Tamara Talvituuli

Henkilökohtainen varajäsen

Petra Kyllönen
Gitta Karikorpi
Roni Latostenmaa
Raimo Jokinen

Tarkastuslautakunnan päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan esityksestä ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut JHT, HT Riitta Samola 18.11.2019 saakka ja siitä alkaen JHTT Ilpo Malinen, molemmat BDO Audiator Oy:stä.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2019 arviointiin liittyen 4 kertaa. Lautakunta on kokouksissaan perehtynyt kunnan toimintoihin ja sekä asetettujen tavoitteiden toteutumiseen muun muassa kuulemalla viranhaltijoita ja työntekijöitä. Painopistealueina tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arvioinnissa ovat olleet kunnan taloustilanteen lisäksi varhaiskasvatus, vanhushuolto sekä kunnan kiinteistöt ja niiden kunnossapito. Lautakunta teki arviointikäynnin Päiväkotit Linnunlauluun ja Aurinkomäen palvelukeskukseen tutustuen näiden yksiköiden tiloihin ja toimintaan. Lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut tilintarkastussuunnitelman toteutumista.

Arviointi on tehty kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoittaman vuoden 2019 tilinpäätöksen sekä siihen kuuluvan toimintakertomuksen pohjalta. Arvioinnissa korostuvat arviointivuoden painotukset sekä lautakunnassa käsitellyt asiat.

1.3 Tilintarkastus

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelman toteutumisesta. Tarkastuslautakunta edellyttää, että tilintarkastusraporteissa esitetyt havainnot ja suositukset johtavat korjaaviin toimenpiteisiin.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Valtuuston hyväksymän talousarvion käyttötalousosa muodostuu kullekin toimielimelle (lautakunta) hyväksytyistä tulostavoitteista, keskeisistä suoritteista ja tunnusluvuista sekä arvioituista toimintatuotoista ja toimintakuluista, joiden erotus muodostaa toimintakatteen. Vuoden 2019 talousarviossa valtuustoon nähden sitoviksi on määritetty käyttötaloudessa keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan, kunnanhallituksen ja sivistyslautakunnan ulkoiset toimintatuotot ja toimintakulut. Investointiosassa valtuustoon nähden sitoviksi on määritetty seuraavat investointiryhmät: talonrakennushankkeet, maa- ja vesirakennushankkeet, vesiosuuskuntien avustus, kiinteistöjen osto, irtain omaisuus ja kuntayhtymien investointiosuudet sekä erikseen sitovina yli 500.000 euron talonrakennushankkeet.

3.1 Toiminnalliset tavoitteet

3.1.1 Keskusvaalilautakunta

Toiminnallisen tavoitteen toteutumisesta ei ole raportoitu tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta kuitenkin arvioi sen toteutuneen, koska lautakunnan tiedossa ei ole, että keskusvaalilautakunnan päätöksistä olisi tehty valituksia.

3.1.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen vastuualueeseen kuuluvat yleishallinto, henkilöstöhallinto, taloushallinto, elinkeinoelämän kehittäminen, maaseutuhallinto, sosiaali- ja terveystoimi ja kuntakehitystoimiala. Toiminnallisia tavoitteita on asetettu yleishallinnolle, henkilöstöhallinnolle, maa- ja metsätiloille, rakennusvalvonnalle ja ympäristönsuojelulle sekä kuntakehitystoimialalle, johon kuuluvat tekninen hallinto, kaavoitus, kiinteistötoimi (joka sisältää ruoka- ja puhdistuspalvelut sekä rakennusten kunnossapidon), liikenneväylät ja yleiset alueet ja vesihuoltolaitos.

Yleishallinnon toiminnallisista tavoitteista tonttien myyntitavoite (5-6 ok-tontti, 2-3 yritystonttia) toteutui osittain (2 ok-tonttia). Päätösten laatutavoite (ei laillisuusperustein tehtyjä oikaisuvaatimuksia tai valituksia hallituksen tai valtuuston päätöksistä) toteutui.

Henkilöstöhallinnon toiminnalliset tavoitteet saavutettiin. Sairauslomapäivien määrä (11,4 kalenteripäivää/henkilö) laski vuoden 2017 tasosta (14,7 kalenteripäivää/henkilö) ja koulutusohjelma laadittiin.

Maa- ja metsätilojen hoidolle asetetut toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

Rakennusvalvonnalle ja ympäristönsuojelulle asetetut toiminnalliset tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin.

Kuntakehitystoimialalla toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Teknisen hallinnon toiminnalliset tavoitteet saavutettiin osittain.

Kaavoituksen toiminnallinen tavoite toteutui pääosin. Asemakaavoitettuja tontteja oli riittävästi tarjolla.

Kiinteistötoimessa ruoka- ja puhdistuspalvelujen toiminnallinen tavoite toteutui. Rakennusten kunnossapidon toiminnallinen tavoite toteutui riittävässä määrin. Kaikkia suunniteltuja korjauksia ei ehditty toteuttaa vuoden 2019 aikana.

Liikenneväylien ja yleisten alueiden tulosalueen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin: Katualueita korjattiin investointiohjelman mukaisesti. Kunnan liikennemerkit saatiin sähköiseen rekisteriin. Viheralueiden hoito toteutui hoitoluokituksen mukaisesti. Liikenneväylien talvihoito toteutui hoitotasojen mukaisesti. Puisto- ja metsäalueita koskeva resurssitavoite ei toteutunut.

Vesihuoltolaitoksen talousveden laatua koskeva tavoite on toteutunut.

3.1.3 Sivistyslautakunta

Toiminnallisia tavoitteita on asetettu sivistystoimen hallinnolle, varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle, Pornaisten yhtenäiskoululle, Parkkojan koululle, Mika Waltarin koululle, kulttuuripalveluille, kirjastopalveluille, musiikkioppilaitoksille, kansalaisopistolle, nuorisopalveluille ja liikuntatoimelle.

Sivistystoimen yhteiset/hallinnon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat riittävässä määrin.

Varhaiskasvatukselle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat riittävässä määrin. Siirtyminen kunnan omaksi toiminnaksi on sujunut pääosin sujuvasti.

Esi- ja perusopetukselle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. OPS 2016 on käytössä kaikilla ikäluokilla ja oppilaskuljetukset kilpailutettiin keväällä 2019.

Pornaisten yhtenäiskoululle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat riittävässä määrin. Toimintakulttuuria, opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä kehitettiin.

Parkkojan koululle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat riittävässä määrin. Opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä sekä tv-taitoja kehitettiin sekä koulupäivää liikunnallisemmaksi.

Mika Waltarin koululle asetetut toiminnalliset tavoitteet yhteistyön kehittämisestä toteutuivat riittävässä määrin.

Kulttuuripalveluille asetetut toiminnalliset tavoitteet yhteistyöstä, tapahtumista, luennoista ja näyttelyistä sekä kuntalaisten tuoman materiaalin arkistoinnista toteutuivat.

Kirjastopalveluille asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Musiikkioppilaitoksille asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Kansalaisopistolle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Nuorisopalveluille asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat riittävässä määrin.

Liikuntatoimelle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat.

3.2 Talouden tavoitteet

3.2.1 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan toimintatuotot ja toimintakulut toteutuivat talousarviota pienempinä. Toimintakate toteutui talousarviota parempana.

3.2.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen ulkoiset toimintatuotot toteutuivat alle muutetun talousarvion (89 %) ja ulkoiset toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion (102 %). Ulkoisten erien toimintakate toteutui 629 512 € muutettua talousarviota heikompana. Tuloarvion pettämisen pääasiallinen syy on se, että tonttien myynnit eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti. Toimintakulujen ylittymisen pääasiallinen syy on Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän laskutuksen toteutuminen ennakoitua suurempana ja josta lopullinen tieto saatiin vasta vuoden 2020 puolella. Ylitys on hyväksytty valtuustossa 24.2.2020 § 9.

3.2.3 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan ulkoiset toimintatuotot toteutuivat muutettua talousarviota suurempina (114 %) ja ulkoiset toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion (104 %). Ulkoisten erien toimintakate toteutui 293 258 € muutettua talousarviota heikompana. Ylityksiin ovat pääosin syynä henkilöstökuluja koskevat erät, joita ei ollut osattu huomioida talousarvion laadinnassa. Ylitykset on hyväksytty valtuustossa 24.2.2020 § 9.

3.2.4 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Kunnan tuloslaskelma ei toteutunut täysin talousarvion mukaisesti. Toimintatuotot alittuivat 140 013 € ja toimintakulut ylittyivät 766 933 € tuottaen 906 946 € talousarviota heikomman toimintakatteen. Talousarviota suuremmat valtionosuudet korjasivat poikkeamaa sen verran, että vuosikate (1 020 154 €) jäi talousarviosta 690 476 €. Kun toteutuneet poistot olivat 1 667 341 €, saatiin tilikauden tulokseksi 647 187 € alijäämä. Alkuperäiset yleistavoitteet vuosikate 1 802 630 € ja tilikauden ylijäämä 181 895 € eivät toteutuneet.

3.2.5 Investointiosan toteutuminen

Talousarviossa esitetyistä investointimenoista jäi toteutumatta 1 145 650 €. Toteutumisaste oli 59 %. Investointitulot ylittivät talousarvion 11 216 € (114 %).

Investointihankkeista jäi toteutumatta muun muassa kiinteistöjen perusparannuksia, liikuntapaikkoja sekä katujen ja kevyen liikenteen väylien töitä

3.2.6 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan tavoitteista antolainauksen muutos ja pitkäaikaisten lainojen vähennys toteutuivat talousarvion mukaisesti. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä kasvoi talousarviotavoitetta suuremmaksi, koska vuosikate ja tonttien myynti jäivät talousarviota pienemmäksi.

4 HENKILÖSTÖ

Kunnan henkilöstömäärä on 191 henkilöä, jossa on kasvua 52 henkilöä edelliseen vuoteen varhaiskasvatuksen henkilökunnan siirryttyä kunnan palvelukseen. Tämän seurauksena sivistystoimen henkilöstön osuus koko henkilöstöstä on nyt 85,3 %.

Henkilöstömäärän kasvu nosti tietenkin henkilöstökuluja edellisestä vuodesta. Henkilöstökulut kasvoivat 2,0 milj. € ollen tilinpäätöksessä yhteensä 8,5 milj. €.

Tarkastuslautakunta uudistaa suosituksensa työtyytyväisyyskyselyn tekemisestä henkilökunnalle.

5 MUITA HAVAINTOJA

Päiväkoti Linnunlaulu

Arviointikäyntinsä aikana tekemien havaintojen perusteella tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnan siirtymisellä Pornaisten kunnalle ei ole ollut kielteisiä vaikutuksia päiväkodin toimintaan. Toiminta vaikutti asianmukaiselta ja tilat toimivilta.

Aurinkomäen palvelukeskus

Arviointikäyntinsä aikana tekemien havaintojen perusteella tarkastuslautakunta toteaa, että toiminta palvelukeskuksessa vaikutti asianmukaiselta. Toimitilojen kunnossa ja välineistössä todettiin pienehköjä puutteita.

Kunnan taloudellinen tila

Tuloslaskelman tunnusluvut ovat heikentyneet edellisvuodesta. Taseen tunnusluvut sen sijaan ovat parantuneet suhteellista velkaantuneisuutta ja kertynyttä ylijäämää lukuun ottamatta, joihin vaikuttavat tuloslaskelman erät. Samasta syystä myös rahoituslaskelman tunnusluvut heikkenivät edellisestä vuodesta.

Tarkastuslautakunnalla ei ollut tarvetta arvioida kuntalain edellyttämää talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella eikä taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä, koska kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää.

Kunnan asukasluvun kehitys

Kunnan asukasluku on vähentynyt edelleen, nyt 38 henkilöllä, 5 035 asukkaaseen.

Kuntastrategia

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntastrategian yhteenveto löytyy vuoden 2019 talousarviosta, kuten lautakunta on aiemmin esittänyt.

6 YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa riittävässä määrin ja toiminta on järjestetty riittävän tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla vuonna 2019. Tarkastuslautakunnan mielestä taloutta tulee seurata jatkossakin tarkasti.

Tarkastuslautakunta pitää positiivisena kehityksenä henkilöstön sairauspoissaolojen vähentymistä.

Aiempana kirjattujen havaintojen perusteella tarkastuslautakunta esittää, että kunnanhallitus selvittää,

- miten kunnan asukasluku saadaan kasvu-uralle tai varmistetaan vähintään nykyisen tason säilyminen
- miten varmistetaan, että Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kustannukset pysyvät Pornaisten osalta talousarvion mukaisina
- miten varmistetaan talousarviotavoitteiden mukainen tonttien myynti
- työtöytyväisyyskyselyn tekemistä

Pornaisissa 12.5.2020

Vesa Palmgren, puheenjohtaja

Mikael Miettinen, varapuheenjohtaja

Merja Nikula

Tamara Talvituuli